

Abstrakt

Diplomová práce „*Teologické pojednání Mistra Jakoubka ze Stříbra ‚De usura iudeorum et christianorum‘ a jeho reflexe postavení Židů ve společnosti*“ pojednává o jednom ze spisů M. Jakoubka ze Stříbra. Traktát „*Contra usuram*“ („Proti lichvě“) byl napsán asi v roce 1415 a dosud nebyl přeložen do češtiny. Latinský text dodatku jsem proto nejprve přeložila do češtiny.

První kapitola zasazuje zvolené téma do historického kontextu, tedy krize přelomu 14. a 15. století, kdy vrcholný středověk již kontinuálně začal přecházet do novověku. Specifikem našich dějin byla tzv. česká reformace a husitská revoluce.

Ve druhé kapitole je představen M. Jakoubek ze Stříbra jako přítel, spolupracovník a pokračovatel v díle M. Jana Husa na pražské universitě. Spolu s M. Mikulášem z Drážďan inicioval obnovení přijímání pod obojí způsobou (*sub utraque speciae*) a stal se předním teologem utrakvistů.

Předmětem třetí kapitoly je lichva, její pojetí podle Písma, církevních otců a učitelů, dále pak středověká usurární doktrína a její dopady. Lichva byla všemi církevními autoritami zavržována jako nemorální, Písmem zapovězený společenský jev.

Čtvrtá kapitola rozebírá Jakoubkův spis „*Contra usuram*“, a to v porovnání s dobovými antiusurárními spisy. Zvláštní pozornost pak je věnována dodatku „*De usura christianorum et iudeorum*“ („O lichvě křesťanů a Židů“). M. Jakoubek spojuje lichvaření konkrétně s Židy, kteří se podle něj ničemu jinému nevěnují. Záleží mu však na spasení všech lidí, a proto hledá řešení: podle něj by pomohlo, kdyby Židé mohli vyjít ze separace a směli se zapojit do všech prací jako křesťané. Tato myšlenka dostala název ekonomická asimilace Židů do křesťanské společnosti a M. Jakoubek ze Stříbra ji formuloval jako první.

Pátá kapitola se věnuje dramatickému soužití křesťanů a Židů v oblouku dějinného vývoje od středověku až do současnosti. Představa M. Jakoubka o tom, že Židé vyjdou z izolace a zapojí se do společnosti, nastala až koncem 18. století v důsledku změn osvícenství a josefinismu. Teprve doba druhé poloviny 20. století a začátek 21. století přinesly absolutní změnu náhledu křesťanů: Bůh má i se Židy spásné záměry.

Šestá kapitola je věnována lichvě v naší současnosti a aktualizaci problému.